

У К Р А Ї Н А
О Д Е С Ь К А О Б Л А С Н А Р А Д А

П Р О Є К Т Р І Ш Е Н Н Я

Про звернення депутатів Одеської обласної ради до Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо недопущення невинуватених обмежень прав територіальних громад

Відповідно до Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Регламенту Одеської обласної ради VIII скликання, обласна рада

ВИРІШИЛА:

1. Схвалити текст звернення депутатів Одеської обласної ради до Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо недопущення невинуватених обмежень прав територіальних громад.

2. Надіслати звернення до Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України.

Проект рішення обласної ради підготовлено та внесено депутатською фракцією Політичної партії «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ» в Одеській обласній раді

Додаток
до рішення обласної ради
від _____ 2023 року
№ ____-VIII

ЗВЕРНЕННЯ

депутатів Одеської обласної ради до Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо недопущення не виправданих обмежень прав територіальних громад

Спроможність місцевих громад, зміцнена в результаті децентралізації, стала одним із головних чинників успішного опору російському агресору. Здатність громад організувати спротив, забезпечити опір в умовах наступу агресорів, постійних обстрілів та спроб зруйнувати інфраструктуру стали суттєвим внеском у обороноздатність України і фактором майбутньої Перемоги.

Наявність ресурсів для підтримки підрозділів Сил територіальної оборони Збройних Сил України, добровольчих формувань територіальних громад дозволило витримати перший, найважчий удар агресора – і до сьогодні залишається міцною опорою для Збройних Сил України. Підрозділи Сил територіальної оборони часто утримують позицію у найважчих умовах, на критично загрожуваних ділянках фронту, віддаючи життя за свободу України.

Роль місцевого самоврядування в успішності боротьби українського народу проти російських загарбників відзначається і на міжнародному рівні. Децентралізація, надання громадам повноважень і ресурсів – є одними з найуспішніших реформ, здійснених після Революції Гідності.

Тим важливіше зберегти ці здобутки, не зруйнувати набуту міць непередуманими, а подекуди шкідливими рішеннями щодо згортання децентралізації, упослідження місцевого самоврядування та переслідування його представників.

Такі дії підривають національну єдність перед лицем підступного агресора, послаблюють Українську державу.

Особливо цинічно це виглядає в умовах єднання усіх українців проти повномасштабного воєнного вторгнення Росії, коли громади і їхні представники на повну викладаються у відбитті агресії, – а потім стикаються з репресіями з боку центральної влади.

Нездоровою тенденцією є спроба замінити законно сформовані органи місцевого самоврядування воєнними адміністраціями там, де в цьому немає жодної безпекової потреби.

Так, мер Чернігова ініціативно керував фактично оточеним містом під обстрілами, забезпечуючи його життєдіяльність у вкрай несприятливих умовах. Чернігів отримав звання «Місто-герой України», а мера Атрошенка Владислава Президент України нагородив орденом Богдана Хмельницького. Після вигнання окупанта місто одразу ж почало відновлювати інфраструктуру та повноцінне життя для тисяч містян.

Однак відсторонення міського голови, а потім спроби замінити органи місцевого самоврядування воєнною адміністрацією без будь-якої нагальної потреби закладають небезпечний прецедент нехтування волею переважної більшості мешканців територіальної громади і запровадження свавільного вирішення суто політичних питань.

Спостерігається фактична повзуча централізація влади та підміна місцевого самоврядування. У такий спосіб відбувається спроба зосередити державну та місцеву владу в одних руках. Такі дії можуть кваліфікуватися як узурпація влади.

Кабінет Міністрів України ухвалив низку постанов, якими невинновано звужується обсяг місцевого самоврядування:

- Постановою від 04.11.2022 № 1239 обласні та районні військові адміністрації наділено правом затверджувати місцеві бюджети, які склав місцевий фінансовий орган. Юридичний абсурд цієї ситуації, як і правовий нігілізм, очевидний, виконавчий орган влади змінив конституційні основи державного устрою.

- Постановою від 27.09.2022 №1083 по суті зупинено можливість перерахування коштів на відбудову постраждалих територій напряду між громадами. Адже уряд зобов'язав громади погоджувати з Міністерством фінансів України всі свої рішення про надання фінансової допомоги іншим селам, селищам, містечкам і містам. Таким чином уряд по суті обмежив можливість місцевих громад оперативно і самостійно вирішувати питання допомоги при сильних руйнуваннях, зокрема через обстріли окупантів.

Нечіткі формулювання закону про режим воєнного стану (частини третьої статті 10 Закону 2259-IX) призвели до того, що на практиці ОВА були створені не в умовах окупації або оточення адміністративного центру, а на підставі прийняття Верховною Радою України Закону за поданням Президента України «Про правовий режим воєнного стану» (як це сталося в Житомирській області).

У результаті вони перебрали на себе права щодо розпорядження обласними бюджетами, а також закрили інформацію щодо використання коштів з обласних бюджетів, навіть в тих областях, де безпосередні військові дії не ведуться.

До того ж, Верховною Радою України ухвалено або готується до ухвалення низка рішень, які підривають основи місцевого самоврядування і не покращують керованість територіями, а підвищують ризики свавілля і корупції.

- Категоричне несприйняття органів місцевого самоврядування викликав законопроект № 5655, який фактично послаблює контроль місцевого самоврядування за процесом забудови. Фактично влада створює монополію допуску будівельних компаній на ринок і знищує систему контролю за їхніми діями.

- Законопроект № 8056 Президентіві дозволяє одноособово приймати рішення про призначення керівників військових адміністрацій (ВА) населених пунктів. Навіть на територіях, далеких від лінії фронту.

Місцеві громади виступають також категорично проти анонсованого рішення влади підвищити тарифи для бізнесу на електроенергію на 107 %. Це може призвести до банкрутства багатьох, зокрема, комунальних підприємств, до зростання тарифів на житлово-комунальні послуги (зокрема, на водо- і теплопостачання), до накопичення заборгованості за житлово-комунальні послуги.

Впевнені, що усі вищезазначені дії суперечать деклараціям влади щодо підтримки місцевого самоврядування і заявленому курсу на європейську інтеграцію.

Більше того, вони можуть стати йому на заваді, особливо в умовах, коли до ситуації в Україні прикута увага всього світу.

З огляду на викладене, вимагаємо:

1. Президентіві України відмовитись від спроб замінити органи місцевого самоврядування воєнними адміністраціями на територіях, які не є територією активних бойових дій.

2. Верховній Раді України відмовитися від звуження повноважень органів місцевого самоврядування; натомість зосередити зусилля на звуженні прогалин законодавства про правовий режим воєнного стану та створенні механізмів підтримки громад, постраждалих унаслідок бойових дій.

3. Кабінету Міністрів України відмовитись від практики бюджетної централізації і повернутись до виконання українського законодавства щодо повноважень та бюджетного забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування.

Вимагаємо припинити наступ на місцеве самоврядування і згортання децентралізації. Україна – це Європа!

Пояснювальна записка
до проєкту рішення обласної ради
**«Про звернення депутатів Одеської обласної ради до Президента України,
Верховної ради України та Кабінету Міністрів України щодо недопущення
невиправданих обмежень прав територіальних громад»**

Проєкт рішення «Про звернення депутатів Одеської обласної ради до Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо недопущення невиправданих обмежень прав територіальних громад» підготовлений та поданий у зв'язку із тим, що Кабінет Міністрів України ухвалив низку постанов, якими невиправдано звужується обсяг повноважень місцевого самоврядування. Постановою №1239 від 04.11.2022 року обласні та районні військові адміністрації наділено правом затверджувати місцеві бюджети, які склав місцевий фінансовий орган. Постановою №1083 від 27.09.2022 по суті зупинено можливість перерахування коштів на відбудову постраждалих територій напряму між громадами. Адже уряд зобов'язав громади погоджувати з Міністерством фінансів України всі свої рішення про надання фінансової допомоги іншим селам, селищам, містечкам і містам. Таким чином, уряд по суті обмежив можливості місцевих громад оперативно і самостійно вирішувати питання допомоги при сильних руйнуваннях, зокрема через обстріли окупантів. Крім того, до Верховної Ради України подано законопроект, яким дозволяється Президенту України одноособово приймати рішення про призначення керівників військових адміністрацій населених пунктів навіть на територіях, далеких від лінії фронту.

Враховуючи це, вбачається, що усі вище зазначені дії суперечать деклараціям влади щодо підтримки місцевого самоврядування і заявленому курсу на європейську інтеграцію.

**Депутат Одеської обласної ради,
Керівник депутатської фракції
«ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРІСТЬ»**

Михайло ШМУШКОВИЧ